

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben házhöz
 (horvá.)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 6-hasábos petitsor egyezri hirdetésnél 12,
 kétszeresnél 10, háromszorossal 8 kr.
 A nyitási petitsor 50 kr.
 Bélyegdíj külön 50 kr.
 Hirdetmények elfogadtnak a „**Haus-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapest: Borotya-utca
 3. sz. I. em. Hely: Wallischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bérmentellen levelek csak lesemert e-
 zektől fogadhatók el. — Kéziratok nem
 adódnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Ker-**
tesz József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közlemé-
 nyek (előzetes pénzek, hirdetések
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

A „Hon“-nak és érdektársainak.

A „Hon“ a pártviszonyok tisztázása érdeké-
 ben kívánja, hogy az országgyűlési középpárt a
 jobboldalhoz csatlakozzék, a „Reform“ is ugyan-
 ezen okból látszik kívánatosnak tartani, hogy a
 középpárt akár így, akár amúgy, de szűnjék meg
 létezni.

Lássuk, vajjon ezen „önzetlen“ tanácsok kö-
 vetése előmozdítaná-e a pártviszonyok tisztázását
 és a belügyi reformok kérdéseiben azon czélok
 megközelítését, melyeknek megvalósulását nem-
 csak lényegükre de módzataikra nézve is a bal-
 közép, sőt az összes ellenzék velünk együtt
 ohajtja.

A középpárt a balközépből m. é. december
 11-én kilépett tagjaiból, az 1872-ki országgyű-
 lés megnyitására létrejött reformpártból és ne-
 hány jobboldali képviselőből alakult, kik a jobb-
 oldal belügyi politikájával megelégedve nem le-
 vén, csatlakoztak az újonnan keletkezett párthoz,
 mely utógondolat nélkül elfogadta a létező köz-
 jogi alapot; és a belügyi reformkérdésekre nézve
 határozottan szabadelvű és haladó irányt ígért
 követni. Daczára annak, hogy a középpárt eddig
 ily különböző pártálláshoz tartozott képviselők
 egyesülése által jött létre, mindaddig, míg Ghyezy
 Kálmán a kormányba nem lépett, minden neve-
 zetesebb és nagyobb horderejű kérdés tekintet-
 ében teljes egyetértéssel és az eltérő nézeteknek
 nem leszavazásával, hanem megnyugtatóval
 hozta meg határozatait, ami azon deferentián ki-
 vül, melylyel mélyen tisztelt volt vezérünk vé-
 léménye iránt viseltettünk, csakis ana körülmény-
 nek tulajdonítható, hogy az alakulásunkor kitű-
 zött szabadelvű irány követelményeire nézve tel-
 jes véleményazonosság uralkodott, vagy jött létre
 közöttünk a párt főállásának rövid tartama alatt.
 Midőn Ghyezy Kálmán a pénzügyi tárczát elfo-
 gadta, igen természetesen, előttünk állt a kérdés:
 mikép döntünk pártunk sorsa fölött.

Némelyek (és tulnyomó számmal a jobboldal-
 ról hozzánk csatlakozott társaink) ezelszerű-
 nek látták a kormánypárthoz való csatlakozást,
 azon meggyőződésben lévén, hogy a középpárt
 alakulásakor maguk elé tűzött czélokot, szóval a
 középpárt programját könnyebben valósíthat-
 ják meg az országgyűlési többség keretében, mint
 azon kívül. A párt tulnyomó része azonban — a
 volt balközépiek — kettő kivételével és a volt re-
 formpárt tagjai — a független pártállás föntartása
 mellett nyilatkoztak, egyrészt azért, mert a köz-
 zéppártot soha se tekintették személyi pártnak és
 másrészt azért, mert noha Ghyezy Kálmának a
 kormányba történt belépésében a „közjogi kie-
 gyezés törvényességét elismerő pártok“ közle-
 dését üdvözölték, mégis ez által csak a m. é. decz.
 11-én kinyilatkoztatott elvek egy részét látták el-
 érve s nem vélték maguktól elutasíthatónak azon
 köteleességét, hogy a többinek elérésére is töre-
 kedjenek ugyanazon uton, mely már a jelzett ne-
 vezetes eredményt előidézte, s melyen meggyő-
 ződésük szerint a siker alaposabb reményével
 lehet a többinek megvalósítására is közremű-
 ködni.

A pártviszonyok tisztázását senki sem óhajtja
 melegebben mint mi, hiszen maga Ghyezy Kál-
 mán igen határozottan hangsúlyozta már ennek
 szükségét 1872. évi szeptemberben a baloldali-
 kör értekezletén tartott ismeretes beszédében,
 melyért amyi méltatlan gyanúsítással lett illetve,
 és e lapok szerkesztője is, bármit mondjon a
 „Hon“, a mult évben az „Ellenőr“ hasábjain
 gyakran irt e kérdéssről, nem oly czélból, hogy
 „a balközép a jobboldalra átvitessék“, mint t.
 lapársunk nem épen loyális ráfogással állítani
 jónak látja, (mert hiszen daczára a „Hon“ taná-
 csának, maga a középpárt sem fog beolvadni a
 Deák-párthoz), hanem azért, hogy a maga részé-
 ről is megtegye köteleességét azon új és egésze-
 ges pártalakulás utjának egyengetésében, mely

nélkül legnélyebb meggyőződése szerint hiába
 sovárgunk súlyos bajaink orvoslása után, mert a
 valódi helyzetünk szándékos ignorálását tanúsító
 és a létező államjogi viszonyokkal számolni nem
 akaró strucznadár-politika eleséptel phrazisai bi-
 zonyosan nem azon arcanum, mely előidézhetné,
 hogy Magyarország ne olyan legyen a milyen
 volt.

De vajjon mennyiben tisztázhatnának a párt-
 viszonyok a középpárt beolvadása által? A Deák-
 párt, daczára a Bittó-kormány megalakulása kö-
 vetkeztében történt szorosabb egybeforradásá-
 nak, számos ellentétes fractióból áll, ugy személyi
 mint elvi tekintetben, csakis az 1867-ki kiegye-
 zés azon kötelék, mely nem engedi, hogy e több-
 ség oldott kéve legyen. Az ugynevezett conserva-
 tiv fractio, bizonyosan sok kérdésben megaka-
 dályozta eddig és meg fogja akadályozni ezentul
 is a párt szabadelvűbb elhatározásait, a vacsora-
 párttól senki se hiszi, hogy személyi terveiről és
 czéljairól lemondott, és noha most megelégedett-
 nek és hazafias aggodalmaiban megnyugtattot-
 nak akar látszani, mindenki tudja, hogy e kibo-
 nyolódás nem az volt, melyet ők óhajtottak és
 mindenki sejtí, hogy a legelső alkalmat föl fog-
 ják használni e párt hívei, hogy kellemetlenséget
 szerezzenek azoknak, kik a legutóbbi válság al-
 kalmával oly szépen kisyllabizálták őket minden
 befolyás gyakorlásából. A pártnál maradt szá-
 zokra ép oly kevéssé lehet biztosan számítani,
 mint a hivatalnokok vagy egyébként lekötözöt-
 tek nagy csoportjára oly belreform kérdéseknél,
 hol esetleg, a kormány valamelyik tagjának föl-
 fogása a szabadelvűségről, conflictusba jönné a
 párt szabadelvű részének fölfogásával. Mem-
 nyiben tisztázna ily körülmények közt a középpárt
 beolvadása a pártviszonyt? valóban nem va-
 gyunk képesek megérteni. Független pártállá-
 sunkban hatályosabban támogathatjuk a többség
 szabadelvű részének szabadelvű törekvéseit, és
 szavazatunk mindenestire érvényesül az ország-
 gyűlésen, míg ellenben, ha a párt kebelében a
 Deák-párt szabadelvű részével együtt leszavaz-
 tatnánk, a pártfegyelm szavazataink nullifikálá-
 sára kényyszerítene, mint kényserített sok kép-
 viselőt, hogy egyéb példát ne említsünk, a keleti
 vasut ügyében.

De tovább megyünk. A „Hon“ ép oly jól
 tudja mint bárki, hogy volt pártvezérünk: Ghyezy
 Kálmán, bizonyos föntartásokkal lépett a kor-
 mányba. E föntartások közjogi vagy azzal kap-
 csolatos kérdésekre nem vonatkoznak, hanem a
 belügyi reformkérdésekre nézve vallott politikai
 elveit illetik. Lapunk márczius 22-ki számában
 már tisztelesen foglalkoztunk e kérdéssel s ezeket
 irtuk:

„Mi oka lett volna a középpártnak tovább menni
 mint vezére... Ghyezy Kálmán kikötéssel lephetett a kor-
 mányba, a középpártnak kikötés nélkül kellett volna a Deák-
 pártba mennie. S épen azért, midőn ezt nem tevő, következetes
 maradt vezére magatartásához, biztosította általa a kormányt is-
 tapolásáról a jelenleg első sorba helyezett pénzügyi kérdések-
 ben s föntartotta eddigi elveit minden egyéb tárgyban.“

Ezt irtuk márczius 22-én, közvetlen a párt
 további föntartását kimondó párthatározat
 meghozatala után, s ez ma is meggyőződésünk,
 melynek jogosultsága iránt sem a „Hon“ sem a „Re-
 form“ cikkei nem voltak képesek bennünk ké-
 telyeket támasztani.

A „Hon“ kíváncsi tudni, mi választja el a
 középpártot a jobboldaltól, melylyel egy és
 ugyanazon közjogi alapon áll? Megmondjuk
 szívesen. A középpártot a jobboldaltól elválasztja
 a jobboldal eddigi politikai iránya a belügyi re-
 form- és a kulturális kérdésekben; szóval elvá-
 lasztja minden, a mi öszeköti az ellenzékkel,
 melytől ismét, a kiegyezési alap utógondolat nél-
 küli elfogadása választja el. Ez az ok, melyért
 nem mehetünk vissza a balközéphez, sem há-
 tra felé a Deák-párthoz.

Bármelyik oldalon döl le azonban a válaszfal,
 akkor megszűnik a középpárt külön állásá-
 nak jogosultsága; addig nem és a „Hon“ meg

lehet nyugodva, mihelyt tapasztalni fogjuk, hogy
 a jobboldalnak van nem csupán az államháztar-
 tás rendezésével kapcsolatos kérdésekre, hanem
 egyéb belügyi és kulturális kérdésekre nézve a
 mi nézeteinkkel meggyező programja, mihelyt
 ez tettekben is nyilatkozik és kétségtelenné lesz,
 hogy a jobboldal szabadelvű részének megvan
 erkölcsi és számszerinti többsége a program
 valóítására, akkor a középpárt teljes megnyug-
 vással elhagyandja külön állását, felérve lévén az
 eléje kitűzött czélok, mert egy pillanattig se két-
 kedünk, hogy mihelyt megalakul és kilép a sikra
 egy szabadelvű tömör és erélyes többség, mely
 minden utógondolat nélkül lemondott az eddig is
 csak elkekeredést előidéző és ez idő szerinti czélra
 nem vezethető közjogi harezokról, és mindenek
 fölött csak az ország anyagi felépítésének és sza-
 badelvű, irányu szellemi fejlődésének előmozdi-
 tására fogja fordítani tetterős működését, az ország
 közvéleménye létesíteni fogja esetleg a parlamen-
 ten kívül is azon egészséges pártalakulást, mely-
 től a középpárt az ország fölvirágzását várja,
 és mely valahára a kongó phrazisok lejárt ural-
 mát, pozitív, eredményes működéssel fogja föl-
 váltani.

Ezt az időpontot fogja bevárni a középpárt
 mai állásában, melyről midőn elfoglalta is igen
 jól tudta, hogy minden oldalról nyílt támadás-
 nak és alattomos gyanúsításnak van kitéve. Bi-
 zunk benne, hogy ezen időpont ma előbb nem, az
 általános választások alkalmával elérkezik. Addig
 is hagyjuk magunk körül czikázni jóakaró tiszt.
 lapársaink anathemával teljes villámain és nem
 tévesztendjük szemünk elől a minden becsület-
 és meggyőződés paranesolta törekvésnek e fran-
 czia jelszavát: Fais ce que dois, advienne
 que pourra.

— **Nagyvárado**n a képv. állásról lemondott Győrffy
 Gy. helyére Teleszky Istvánt kiálták ki képviselő
 jelöltnek.

— **Egy orsz. képviselő a coalitőról.** Pulszky
 Ágost szécsényi választói előtt márczius 28-dikán beszé-
 det tartott, melyből — az „U. L.“ nyomán — a követ-
 kezőket idézzük: „A coalitóra irányuló kísérletek gróf
 Lónyay idejéből származnak. Lónyay azonban oly fölté-
 teleket tett, melyek által mindkét fél a czélt fenyegetve
 látta. Szlavay is megkísérelé a coalitiot mindkét párt leg-
 kiválóbb férfiával: ez azonban nem sikerülhetett, mert a
 baloldal szükségesnek tartá következetességének még
 egy példáját nyújtani, a mit neki nem is vehettünk rosz
 néven; — ennek daczára nagy érdeme az Szlavaynak,
 hogy a pártok közötti éles ellentét megszűnt s hogy a
 közös közreműködés reménye fölesillámolt. Szólo kü-
 lönbben meg van győződve, hogy a kétdoldalú kiegyezési
 szerződést meg kell tartanunk, s hogy épen ma nines itt
 e szerződés megváltoztatásának ideje, mert gyöngék va-
 gyunk, s belügyeink rendezése minden erőnköt és időn-
 ket igénybe veszi.“ A választók képviselőjüknek bizal-
 mat szavaztak.

— **A földmívelés ipar és kereskedelmi m. k. mi-
 niszteriumnak kísérletek tétele czéljából rendelkezésére
 állott tavaszi mag- és burgonya készlet végkép kiosztat-
 ván, további kérelmek figyelembe nem vehetők, mi is
 ezennel tájékozás végett közhírré tétetik.**

— **A honvédelvességnek ezredke történet beos-
 tása** az „Ung. Corr.“ értesülése szerint végrelegesen meg-
 állapítva van és már legközelebb eszközöltetni fog. Az
 őszí őszpontosítás alkalmával, mely ez idén Budapesten
 vagy Vácson tartatni fog, a honvédelvesség máris új
 alakjában veend részt.

— **A dalmát, horvát és tótországi tartomány-
 gyűlésre vonatkozó törvényjavaslat, mely az 1870. évi II.
 t. sz. módosítását czélozza az „Agr. Ztg.“ szerint követ-
 kezőképen van szövegezve:**

1. §. A tartománygyűlés Horvát- és Tótország jelen-
 legi területére nézve áll 74 tagból, és pedig
 a) a zágrábi érsek, a szerb patriarcha, illetőleg
 karloviczi érsek és öt megyei püspökből;
 b) a horvát-tót finemesek 17 képviselőjéből; és
 c) 51 népképviselőből, kik közül 6-tot a városok és
 45-töt a többi községek küldenek.
 A b) és c) alatt említett tartománygyűlési tagok vá-
 lasztását a választási törvény határozza meg.

2. §. A királyi tisztviselők, kivéve az országos kor-

Huszar

mány osztályainak főnökeit, hivataluk mellett nem vi-
selhetik egyidejűleg a képviselői mandatumot. Ez okból
minden kijelölt kir. tisztviselő köteles kinyilatkoztatni,
vajjon hivataláról vagy mandatumáról mond-e le.

3. §. Valamennyi tartománygyűlési tag illetményeit,
illetőleg a többi népképviselőkkel egyenlő jogokat és ki-
váltóságukat élvezi.

4. §. Ha Horvát- és Tótország területe a horvát-
tót határvidékkel leendő egyesítés által nagyobbított
nép, úgy a népképviselők száma az ezen törvényben
alkalmazott kulcs szerint minden 25,000 lélekre egy kép-
viselővel szaporítandó.

5. §. Az 1870. évi II. t. cz. rendeletei, amennyiben
e törvény által nem módosítottak, további jogérvény-
nyel bírnak.

6. §. E törvény keresztülvitelével a bán biza-
tik meg.

— **Az általános jövedelmi adót** pártoló cikkünket
fölemlyítve a „Posti Napló“, hozzátéveszi, miszerint „nem
lehetetlen a sóárak fölemelése sem, s ez oly adóemelés,
melyet leginkább a „szegény nép“ érez meg, míg az
általános jövedelmi adó kétségkívül a vagyonosabb osz-
tályokat terheli.“ De hát mi következik ebből? Mi pár-
töljük az általános jövedelmi adót elmondott okainknál
fogva. Eziránt konkrét javaslat fekszik előttünk. A sóárak
fölemelése iránt nincs ily javaslat; de ha volna is: hol
van az megírva, hogy pártolni fogjuk azt? An contraire;
a sóárának brusque fölemelését a magunk részéről elvi-
leg nem találjuk távolról sem oly helyesnek és indokolt-
nak, mint az általános jövedelmi adó behozatalát.

Budapest, ápril 9.

A pápa encyklikája, melyet a vallás felekezeti
érdeklő osztrák törvényjavaslatok tárgyalásakor kibocsá-
tott, alkalmul szolgált arra, hogy ő fölsége, mint a ki-
hez ez encyklika intézve volt, arra feleljen, és a mi kül-
ügyminiszteri hivatalunk részéről Taaffe grófhhoz, az osz-
trák-magyar pápai követhez az iránt diplomatiái jegyzék
intéztessék.

A fejedelem levelét, melyet magán-okiratnak tekin-
tünk, ismerni nem ohajtjuk, a külügyminiszter diploma-
tiai jegyzékét azonban közelebbről ismerni szeretnők
azon föltevésünk következtében, mely szerint hisszük,
hogy gr. András, kinek külügyi politikai irányát hatá-
rozottnak tartjuk, e jegyzékében kifejezte azon álláspo-
tot, melyet az osztrák-magyar monarchia a római curiával
szemben elfoglalt.

Mint írják, e diplomatiái jegyzék terjedelmes mű, és
nem foglal helyet a vörös könyvben; de azon esetben,
ha a delegatiónk ez iránt interpellatiónt nyújtanak be, úgy
a külügyminiszter bővebb közlést fog arról tenni. Az in-
terpellatio joga ez esetben az osztrák delegatiónt illeti,
mivel a dipl. jegyzékre közvetlenül az osztrák tvjavaslatok
szolgáltak indokul.

Andrássy gr. diplomatiái jegyzéke, tárgya és tar-
talma fontosságánál fogva nagyon is megérdemelte vol-
na, hogy a vörös könyvbe fölvetessék, mivel csak így
láthatnók meg, hogy mily nézetek uralkodnak a mi di-
plomatiánkban a római curiáról és ennek az osztrák-ma-
gyar monarchia belreformjai iránti beavatkozási jogáról;
miután ép ez utóbbira vonatkozólag vannak sokan, kik
egyházügyeket illető belreformoknál a római curiának
bizonyos fontosságot tulajdonítanak, vagy legalább is
jóakarátának megnyerésére tekintettel lenni szeretnének.

A jegyzék iránt teendő interpellatión csak úgy fogja
elérni célját, ha az erre adandó válasz hűn visszatükröz-
tetű a jegyzéknek lényeges tartalmát, ha abból tisztán ki
fog tűnni, hogy a római curia beavatkozási jogának mily
érvény tulajdonítottatik.

Minket magyarokat ez ügy eléggé érdekel, mert
mi is — habár egyháziügyi törvényjavaslatok birtokában
nem is vagyunk még — Ausztriát ezek tekintetében bi-
zonyára követni fogjuk és ezeknek megbírálásában a
monarchiának a római curiával szemben elfoglalt állás-
pontja ránk nézve is irányadó leendő.

A IX-es albizottság jelentése a 21-es bi- zottsághoz.

(Folytatás.)

A rendkívül kiadások között a pozsonyi és kolozs-
vári tanító-képezdek tervezett építése, valamint a többi
építkezések is ez idő szerint legalább elhalasztandók,
lennének; kedvezőbb pénzügyi viszonyok között meg-
történhetnek azok és így a fölvetett 200.000 forint hiha-
gyandó.

A muzeum kiadásainál a főszövevényekre 5000 forint
1875-re még fölveendő lenne a költségvetésbe azon kikö-
téssel, hogy ezen összeggel a főszövevények beszerzése
fejeztessék be.

A gyűjtemények vételére fölvetett 5 ezer forint mint
évenként előforduló és szükséges kiadás a rendes kiadá-
sok közé lenne áthelyezendő, hat díjnak fizetése habár
ideiglenes tételt képez is, áttétetik a rendes kiadá-
sok közé.

A Vörös-féle könyvtár megvásárlására fölvetett ösz-
szeg fűdözhető lesz a rendes kiadásokból is, melyek a
köntebb 5000 forint által is növeltettek. De ettől még el te-
kinthető az ezen összeg a dologi kiadások között megenged-
ett átruházás folytán ép az eszközölhető megtakarításokból
is fűdözhető lesz.

Történelmi műemlékek fűntartására fölvetett 10 ezer
frt törleendő lenne, helyette a rendes kiadások azon rova-
ta, mely történelmi műemlékek kutatására, lajstromozá-
sára, leírására és fölügyeletére 15 ezer láttatik el, 20
ezer frtra emelendő, úgy hogy ezen összeggel a műemlé-
kek fűntartására is fordítottassék az elkerülhetetlenül
szükséges költség. E szerint lesz a költségvetés illető
czime kiigazítandó.

Az egyetemi olvasókör számára fölvetett 3 ezer forint
törleendő, mint oly költség melynek fűdözése társadalmi
utrá és az illetők öntevékenységére és áldozat készségére
tartozik.

Igazságügyminiszterium.

Az albizottság az ezen tárgya körében teendő meg-
takarításokra és azon legstürögsebb intézkedésekre nézve
melyek az igazságügyre vonatkozólag általában, de főleg
pénzügyi szempontoknál fogva bírnak fontossággal és
részben aránylag rövid idő alatt foganatosíthatók, a kö-
vetkezőkben terjeszti elő nézetét.

Az albizottság mindenképp a törvényszékek jelen-
legi számát úgy pénzügyi, mint igazságügyi szempont-
ból leszállítandónak tartja, anélkül is, hogy a törvényha-
tóságok területeinek tervezett nagymérvű szabályozása
megtörténjék és reméli, hogy talán így is megközelíthető
lesz azon körülbelül 1 millió forintra rugó megtakarítás,
melyet a miniszter a költségvetési tervezetben kilátásba
helyezett.

Ezen pénzügyi eredményen kívül jelentékeny meg-
takarítások lesznek létesíthetők, amint azt az igazság-
ügyminiszter is elismerte, ha mielőbb létesíttetnek azon
reformok, melyek úgy igazságügyi szempontból, mint
különösen azon hatáskörrel fogva, melyet azok az állam-
pénztárra gyakorolnak, sürgősen szükségesek.

Ezek között első a jelenleg fűnálló, sok irányban
hiányos és bonyolult, azért költséges ügyvitel és bírói el-
járás szabályozása.

Ezen ügyvitel egyszerűsítése, amit a miniszter
a maga hatáskörében, megtehet, jelentékeny munka- és
költség-kímélést eredményezhet már a legközelebbi
időben.

Ezen közigazgatási intézkedésen kívül, melynek
égető szükségét hangsúlyozza az albizottság, vannak oly
sürgős törvényhozási intézkedések, melyek úgy megta-
karítások céljából, mint az igazságügy érdekénél fogva
egyiránt fontosak és melyeknek létesítése az albizottság
nézete szerint aránylag rövid idő alatt eszközölhető úgy,
hogy azoknak hatása már a közelebbi években érezhető
legyen.

Ezeket mellözve e helyütt, mint nem e javaslatok
köréhez tartozókat az igazságügyi téren szükséges nagy-
obb reformokat, mint az anyagi és alaki jogokra vo-
natkozó törvénykönyvek elkészítését stb. a következők
lennének: a közjegyzői intézmény behozataláról az ügy-
védi rendtartásról szóló törvények mielőbbi megalkotása
és életbeléptetése, a hagyatéki eljárás szabályozása, a
csődeljárás szabályozása, a telekkönyvi rendszer re-
visiója és szabályozása főleg a dologbani jogok előjegyzésénél,
bekebelezésénél és kitérítésénél gyakorlatban levő eljárás
egyszerűsítése az 1871. XXX. törvényezikk és a pol-
gári perrendtartás égető hiányainak mielőbbi orvoslása
különösen az instantiára a competentiára és a pörorvosla-
tokra vonatkozó rendelkezéseknek módosítása oly irány-
ban, hogy az igazságszolgáltatás érdekei és az állam-
kincstár jelen mostoha helyzetéből folyó követelmények
szem előtt tartassanak és összeegyeztessenek.

Mind ezen kérdések czélszerű és sikerült megoldása
egy az alsó mint felsőbb bíróságoknál a bírák és bírói
személyzet létszámának leszállítását engednék meg, és
így jelentékeny költségkímélést eredményeznének.

Ezeket kívül sulyt helyez az albizottság a béke-
bírói intézményre föltéve, hogy az czélszerűen és viszo-
nyainkhoz képest helyesen alkalmazva hozassék be, amely
esetben ezen intézmény több irányban fűdős eredménye-
ket teremthet meg, és az igazságügyi tárgya terhének
könnyítését is fogja mozdítani miétt a békebírák hatáskö-
réhez utasíthatnának több jelenleg a járásbírói teendő-
közé sorozott ügyek ami nagy fontossággal bír, főleg
azon esetben, ha, amit az ország jelen viszonyai között
szükségesnek tart az albizottság, bizonyos a törvényben
jelölt közigazgatási tisztviselők mint ilyenek, békebírói
hatáskörrel ruháztatnának föl.

A békebírói hatáskörébe lennének utasítandók a
mezői és erdei rendőrségi ügyek; a vadászati kihágások,
— a vásári bíráskodás, a kisebb kihágási és kisebb ren-
dőrségi ügyek; ezenkívül bizonyos érték és összeg ere-
jég azon keresetek, melyek a megalkotandó rövid és
egyszerű eljárás mellett könnyen tisztába hozhatók.

A miniszterium tehát föllhívandó lenne, hogy a bé-
kebírákról s eljárásuk módjáról szóló törvényjavaslatot
mielőbb terjessze elő.

Adig is azonban, míg ez megtörténhetnék, és a bé-
kebírói intézmény tetteleg behozathatnék, a mezői és erdei
rendőrségi ügyek a vásári bíráskodás, a vadászati kihá-
gások át lennének adandók a közigazgatási tisztviselők
hatáskörébe.

A bírói felelősségről szóló törvénynek mielőbbi mó-
dosítását is szükségesnek tartja a bizottság, mert azon
nézetben van, hogy annak főleg a fegyelmi eljárásra vo-
natkozó része nem felel meg a czélnek és a jelen hely-
zetnek.

A mily fontosnak tartja az albizottság a bírói tekin-
tély és függetlenség megővése céljából azt, hogy a tör-
vény a bírot elmozdíthatnánk tette; annyira figyelmet
érdemel az albizottság nézete szerint, az igazságszolgá-
latat kereső felek érdekében, sőt magának az igazság-
ügy magas érdekeinek szempontjából, és a kincstár ter-
hének könnyítése céljából azon tekintet, hogy a hanyag
vagy a bíró teendőinek pontos ellátására nem képes bíró,
a törvény útján állomásától elmozdítassék.

Az első szervezés nagy nehézségeinél fogva ilyen
esetek gyakrabban is előfordulhatnak, a fűnálló törvény
azonban ezen bajnak megszüntetését nem engedi. Azon
czélból tehát, hogy ezen a bírói szervezetben mutatózó
bajok orvosolhatassanak, a felelősségről szóló törvény és
főleg annak a fegyelmi eljárásra vonatkozó része, a tör-
vény alapelveinek fűntartása mellett átdolgozandó és meg-
felelőleg módosítandó lenne azon irányban, hogy a ha-
nyag és bírói teendőinek ellátására nem eléggé képes bíró
a törvény útján fegyelmi eljárás mellett elmozdíthatassék
és így a fűnt értett bajok ezen uton orvosol-
tassanak.

Az igazságügyi miniszterium

költségeinek egyes czimeire nézve a következőket
jegyzí meg albizottság.

A semmitőszék, legfőbb ítélőszék és k. táblák köl-
tségeire nézve az albizottság helyeslő tudomásul vette a
miniszter költségvetési tervezetében kilátásba helyezett

megtakarításokat, ezenfelül azonban az ügyrend és az
ügyviteli szabályok egyszerűsítése és módosítása, főleg a
kivonatok készítésének elejtése által megtakarítások len-
nének létesíthetők, a mennyiben ez által a fogalmazói
személyzet nagyrésze nélkülözhetővé válnék.

E szerint az albizottság a kivonatok készítése cél-
jából alkalmazott személyzetnek] megszüntetését hozza
javaslatba.

A semmitő széknel és legfőbb ítélő széknel, tehát
annyi jegyző a kir. ítélő tábláknál pedig annyi fogalmazó
lesz megtartandó, a hány az ülészek jegyzőkönyvének
vezetésére elkerülhetlenül szükséges.

Es így az ezen állomásokra előirányzott összegnek
2/3-ad része 1875-től kezdve törleendő lenne; az illető
tisztviselők a mennyire a létszámszállítás mellett is le-
hetséges alkalmaztassanak az alsó bíróságoknál vagy
egyebütt üresedésbe jövő állomásokra a többiek pedig
szabályszerű eljárás mellett lesznek elbocsátandók.

Es így a semmitő széknel... frt, a legfőbb ítélő
széknel... frt, a kir. tábláknál... frt, megtakarítás
lenne eszközölhető.

Törvényszékek a járásbírószégek költségeit illető-
leg az albizottság itt is hangsúlyozza az ügyvitel egysze-
rűsítését kivonati készítésének mellözését és az 1871.
38-ik t. cz. módosítását és a t. bizottság figyelmébe
ajánlja azon elvet, hogy a jövőre kinevezendő bírákra
nézve a már kinevezettek jogainak épségben tartása mel-
lett, a jelenleg fűnálló egy fizetés és fokozat helyett állá-
píttassanak meg több fokozatok, melyeknek csak fölső-
bibe legyen a jelenlegi fizetéssel ellátva.

A bírák szolgálatai idejük tartamához képest lépne-
nek egyik fokozatból a másikba.

Az albizottság az ügyvitel egyszerűsítésétől várja a
kezelési személyzet apaszását is, és ez által jelentéke-
nyebb megtakarításokat remél ezen uton is a nélkül,
hogy az ügymenet gyorsasága ez által csorbulást szen-
vedne.

A rabtartásra nézve azon óhajátást fejezi ki az al-
bizottság, hogy czélszerű törvényhozási intézkedések ál-
tal oda kell hatni, hogy a rabtartási költségek sikeresebb-
ben hajtassanak be. A fegyenek munkaerejének czél-
szerű fölhasználása által pedig igyekezzék a miniszter
rabtartási költségek nagy terhet könnyebbé tenni.

A központi telekkönyvi hivatalt illetőleg az albi-
zottság az ország hitelére való tekintetből az igazság-
ügyminiszter figyelmét fölhívja azon körülményre,
hogy a fűnálló telekkönyvi eljárás és az 1868. I. t. cz.
hiányainál fogva a vasutak telekkönyvének befejezése
lassan haladhat előre; terjeszzen elő annak idején tvja-
vaslatot ezen hiányok megszüntetésére, hogy a vasutak
telekkönyvezése mielőbb befejezhetőssék.

Az igazságügyminiszter rendkívüli kiadásán azon
észrevételt teszi az albizottság, hogy az erdélyi telek-
könyvi kirendeltségek költségein kívül, a melyek ideig-
lenesek és néhány év alatt megszűnnek a többi rovat
mint telekkönyvi kirendeltségek és bürtönépítkezések
áthelyezendők a rendes kiadások közé.

Honvédelmi miniszterium.

Ezen tárgya költségeinek 6-dik czime a csapatok
szükséglete az 1874. évre megállapított összeghez 5 mil-
lió 483,639 forinthez képes 6.224,839 forinttal vannak
fölvéve, és így 741,200 forinttal emeltettek.

Azon nagy czél, mely a bizottság kiküldetésének
alapul szolgál és föladatát képezi az államháztartás egyen-
súlyának helyreállítása csak úgy lesz megközelíthető, ha
az államélet minden részében és a háztartás minden
ágazatában a legstürögsebb takarékoság elve alkalm-
oztatik.

Ezt tartva szem előtt az albizottság az ország jelen
pénzügyi helyzetében a honvédség költségvetésének eme-
lését szavazatával nem támogathatja.

A jelen pénzügyi körülmények nem engedik meg
intézményeinknek és állami szükségleteinknek tovább
fejlesztését egyik téren sem és így a honvédségnek sem.

Az ország jelen mostoha helyzetében meg kell elé-
gednünk azzal, ha képesek vagyunk fűntartani a mi ház-
tartásunkban nélkülözhetlen.

Sokat tettünk már ma avval is, ha intézményeink
fűnállását sikerült biztosítani.

Többet tenni a jelen mostoha pénzügyi helyzetben
nem lehet.

Intézményeink továbbfejlesztése a jövőre tartozik.

Ebből indulva ki a csapatok szükségletére 1874-re
megszavazott 5 483,639 frt lenne azon összeg, melyben
a közelebbi évekre is a csapatok költségeinek végösszege
megállapítandó lenne olyképen, hogy az egyes rovatok
között az átruházás megengedtetvén, ezen czimnek ösz-
szes 8 rovata alatt egy összeg vétetnék föl a költségve-
tésbe.

Különböző intézkedések által lehetséges leszen ezen
összeggel a jelen állapotot fűntartani, a honvédség ki-
képzsésének és begyakorlásának veszélyeztetése nélkül.

Mindenekelőtt tekintet érdemel, hogy ezen czim
jelentékeny és milliókra rugó költségeinek egyes ágaza-
tai között engedélyezendő átruházási jog a megtakarítá-
sok létesítését megkönnyíti. E tekinteten kívül a követ-
kező intézkedések vezethetnének további megtakarítá-
sokra:

1. a töltenyek beszerzésénél jelentékeny költség-
kímélés történhetik, mert az előirányzatba vett összeg az
évi szükséglet fedezésén túl egy bizonyos tartalékkészlet
leszerzésére is van számitva.

(Folyt. követ.)

Különlétek.

Budapest, ápril 9.

(Kinevezések.) Az igazságügyminiszter a budapesti
kir. kereskedelmi és váltótörvényszékhez irnokká Zsigmondovics
Sándor ottani díjnokot, az igazságügyminiszteri számvevőséghez
III-ad oszt. számtiszté. Krinner Norbert ottani számvevőségi
díjnokot, Hatfaludy István igazságügyminiszteri fogalmazó-gya-
kornokot a kolozsvári törvényszékhez jegyzővé, a budapesti kir.
fűgyész Orthmayr István m. orsz. muzeumi díjnokot a karánse-
besi kir. ügyészhez irnokká nevezte ki.

— **Czimadományozás.** A király Fábry Lajos nyugalmazott honvéd alezredesnek az ezredesi czimzet adományozta.

— **Lemondás.** Sinkó Antal szab. állom. honvédhadnagy a m. kir. honvédségben viselt tisztí rangjáról s cziméről önként leköszönvén, lemondása elfogadtatott. Nevezett mint honvédköteles a törvényszabta szolgálati idő tartására saját kérelmére, örmeisteri minőségben a 49-ik zászlóaljhoz osztatott be.

— **A királyné szerezését** Mahomed Besir Gődöllőn honvágy lepte meg, s elhatározta, hogy meglátogassa szülőföldjét Uj-Dogoláht. A királyné Mohamed Besirnek szabadságidőt és pénzt adott azon meghagyással, hogy szabadságidejének eltelté után visszatérjen. Mohamed Besir Kairóig, az udvari szabó által készített egyenruhájában ment, mivel azonban ugy tapasztalta, hogy e ruha nagyon szép ugyan, de a szerezény-dívatnak nem felel meg, elhatározta, hogy egészen európai öltözetben fog Dongolohban megjelenni, mert így legalább még nagyobb föltünést okoz. A királyné közbenjárására a khedive fermant adott Mahomed Besirnek, melyben a polgári és katonai kormányzóknak ugyancsak szívókre kelt a szerezényt, ki persze hogy büszke lesz ezen megtiszteltetésre, minöben honfittársai még aligha részesültek. Az udvari körökben kíváncsiak, vajjon a szerezény visszatér-e szeretett szülőföldről.

— **A husvéti gyűjtések eredménye** következő volt: Pesten a belvárosi plébánia templomban 310 frt 22 kr.; 4 db régi huszas) Barátok temploma (abból 19 frt ezüstben) 480 forint 52 kr., 6 db arany és 3 db Napoleon. Egyetemi templom (abból 7 frt ezüstb.) 244 frt 72 kr. és 3 darab arany. Serviták temploma 194 frt 64 kr. és egy porosz tallér. Kegyesrendiek temploma 94 frt 46 kr. 1 db régi huszas, 1 db régi tizes, egyegyed frt ezüst. Angol apácák temploma 60 forint. Lipótvárosi plébánia 111 forint és 1 darab arany, Terézvárosi plébánia (abból 3 egyegyed forint ezüstben) 126 forint 35 kr. Józsefvárosi plébánia 164 frt. Ferencvárosi plébánia 86 frt. Róchus-kápolna 33 frt 32 kr. — Budán: Várplébánia 160 frt. Katonai templom 9 frt és 1 db arany. Várkápola 52 frt 42 kr. Ráczvárosi plébánia (abból 3 frt ezüstben) 34 frt. Krisztinavárosi plébánia (abból 4 frt ezüstben) 56 frt 51 kr. 1 db régi huszas, 1 db arany. Vízvárosi plébánia 59 frt 36 kr. Kapuczinusok temploma 107 frt. Országúti Ferenczendiek 22 frt 10 kr. Országúti plébánia 46 frt 4 kr. Ó-budai plébánia (abból 1 forint ezüstben) 42 forint, 1 tallér és 4 db régi huszas. Összesen 2498 forint 63 kr., 12 db arany, 3 tizfrankos darab 2 tallér, 10 darab régi huszas, 1 darab régi tizes, ¼ frt ezüstben.

— **Budapest főváros mai folytatódó közgyűlésén** csak egy tárgy volt napirenden, t. i. azon bizottmányi jelentés tárgyalása, mely a fővárosi vízművek iránt való javaslattal véget küldött ki. A bizottmány, mely ez ügyben egy röpiratot is bocsátott közre, egészben azt javasla, hogy egyelőre ismét ideiglenes vízmű létesítsék, és egy harmadik vízgép állíttassék föl. A tárgy körül hosszabb vita fejlődött ki, melyben különösen Mátyus beszéde vonta magára a figyelmet, minthogy erőlyen szavakban hangsúlyozta az állandó vízvezeték mentül sürgösebb behozatalát. Dr. Poor Imre indítványozá, hogy e munkánál a természetes hőforrások is vétessek tekintetbe. Végül a közgyűlés, mely gyéren volt látogatva, elfogadta a bizottmányi előterjesztést, ugy szintén dr. Poor és Mátyus indítványait. Utóbbi szerint a tanács utasított egy, az állandó vízvezeték tárgyában benyújtandó terjedelmes munkát kidolgozására, Scheich Károly azon indítványa pedig, hogy a lakosság kénysszerűsége bizonyos vízvezeték adó fizetésére, elhalasztott.

— **Ki írja meg a székely nép történetét?** E kérdésre megfelel legközelebbi számában a „Magy. Polg.” A székely történeti pályadíj e pillanatig 7145 frtra növekedett föl, mely hat év alatt 10,000 forintot föllül fog állani. E pályadíj kétségen kívül a legnagyobb, melylyen valaha hazánkban rendelkezni lehetett. E hó 6-án délután 4 órakor gr. Mikó Imre ő excajánál előleges értekezlet tartatott, melyben részt vettek az elnököl gróf uron kívül Jakab Elek, kinek e gyönyörű pályadíj létesését köszönheti a nemzet, Szabó Károly, Finali Henrik, Simon Elek polgármester, Váradi Mór, a kegyesrendiek igazgatója, Ferenc József, Szász Domokos, Szász Béla, Pál Sándor, dr. Kolozsvári, Dr. Korbuly Imre, Kóvári, Váradi Károly Szász Gerő, Nagy János és K. Papp Miklós. Ez előleges értekezlet a pályadíj kérdését leghelyesebben ugy vélte elintézhetni, ha a 7-én délután tartandó nagyobb gyűlésnek azt ajánlja egyhangulag, hogy a székelyek története megírására ne pályadíj tizessék ki, hanem bizassék meg vele jeles tudósnak Szabó Károly. Az értekezletnek ez ajánlata élénk viszhangra kelt mindenütt, s semmi kétségünk benne, hogy a nagy gyűlés ez ajánlatot szintén egyhangulag magáévá teszi. E kérdésnek helyesebb megoldása nem is lehetett volna. Szabó Károly a székelyek történetével eddig is a legtöbbet foglalkozott, az erre vonatkozó okleveleket legjobban ismeri, s legtöbb kilátása van arra is, hogy a még ismeretlenekhez hozzá tud jutni.

— **Jászberényből** írják nekünk, hogy ott tegnap zártkörű tánczvizsgalomban tartatott, melynek tizta jövedelme a kolera-árvák javára volt szánva. A tánczvizsgalomban sokkal kevésbé volt látogatva, mint remélték. A megjelent szép hölgykorszoruból különösen kiténtek: Hetényi Mariska k. a., Jász-Kis-Erőll Jurenak Ida k. a., Kürty Oszkárné és Koller Irén k. a.

— **Időjárásunk** tegnap óta változott, amennyiben a száraz és szeles időt langyos eső váltotta föl. Gazdászainknak ez eső aranyat ér, mert alig keltek ki a vetések, már is az ugynevezett drótférgék lepték és fonyasztják el azokat, s így az eső kettős hasznót hoz, t. i. a vetések fölfrissítését és a férgek elpusztítását.

— **Két fenyves kiállításu operára** készül jelenleg a nemzeti operaszínház. Egyik a „Téli regé” másik a „Brankovics.” Ez utóbbit Erkel, az előbbi Shakespeare írta, operáraátírta egy dráma költőnk után Molnár György. Shakespeare színműveit tehát, melyek a drámai repertoirtól ugyis végleg leszorultak, lassanként teljes számmal

feltámadni látjuk, mint operákat, „Hamlet,” „Othello,” „Macbet”-hez ugyanis újabban „III. Richard” és a „Téli regé” is csatlakozott, s e két utóbbi darabra nézve nemzeti dalszínházunk megelőzte a külföldi színházakat is, mert ezeket eddig még csak nálunk adják. Ezen érdem kizárólag Molnár Györgyöt illeti, s nem is késünk ezért teljes elismerésünkkel adóni neki. A „Téli regé” látványos előadása a jövő hétre van kitűzve. Látható lesz benne a nap és hold elvonulása, a föld forgása, a csillagrendszer keringése; — a csillagrendszer központi napját egy óriási kivilágított s árga-tök fogja jelképezni; az utolsó felvonásban a világmindenség összefog dölni, s az előadás végére hirdettet apotheosis az utolsó ítéletet fogja teljes borzasztóságában jeleníteni. A „Téli regé”-t a nemzeti színház drámai tagjai fogják, alapos betanulás után, énekelni. Mindkét operát Molnár György, a drámaiszak operai rendezője fogja rendezni; sőt a „Téli regé”-ben a zenekart is ő fogja igazgatni.

— **Grosz Gusztáv** miniszteri tanácsos tetemeit ma a déli órákban Ráth apát szentelte be. A gyászszertartásnál jelen voltak: Szapári gróf s Pauler Tivadar miniszterek, Szlávy volt miniszterelnök, Zeyk és Tanárky államtitkárok, továbbá Ráth László főpolgármester, s Thaisz Elek főkapitány. A koporsót d. u. 2 órakor Kolosvárra szállították.

— **Születések és halálozások.** A fővárosban lefolyt héten, ölte született 251 gyermek, elhalt 270 személy; a halálozások tehát 19 esettel mulják föllül a születéseket. — Az ölte szülöttek közt volt 191 törvényes, 60 törvénytelen; nemre nézve 124 fiu, 127 leány. — Halva született 12 gyermek, köztük 7 törvényes, 5 törvénytelen. — A halottak közt volt 109 férfi, 165 nő, egy éven aluli gyermek 65. A leggyakoribb halálozások: tüdőgümő 45, himlő 11, béluhur 10, rángások 19 eseten.

— **Egy új Ubryk-féle eset** történt Przepersben (Sobotka kerület). Schwasta Wenzel praperzi paraszt ugyanis testvérét tizenhat éven át egy istállóba zárva tartotta. Legközelebb azonban a dolog feljelentett, s a hatóság az istálót fölnyitotta, hol a 16 éven át agyon gyötört embert borzasztó állapotban találták. A szerencsétlenek újjai és talpa a romlott alom miatt, melyben fetrengeni volt kénytelen, megrohadt. A kegyetlen testvér csak egy igen szűk nyílást hagyott az istáló falán, hol a sovány élelmi szereket nyújtotta be a szerencsétlen fogolyának. A vizsgálat alkalmával kitént, hogy a bezárást tudta az egész falu és a község előjárósága. Az embertelen testvér ellen a fenytő eljárás megindított.

— **Erdőegések Biharban.** A Nagyvárad körüli erdőségek lángban állnak, Janka, Csátár, H. K. Szaldobágy, Nyárló, Kordó erdeit már napok óta borzasztó tüzezek emésztik, tönkretéve a vágásokban fölhalmozott öllát, és a nagy költséggel ápolott pótnövényeket. E tüzezek legfőbb oka a gondatlanság a határos községalakok részéről, kik mezőkben tüzet gerjesztenek, melyekből a szikrákat a mostan általában dühöngő szelek az erdőkre hajtják, hol a magas száraz fű s a fölhalmozott száraz lomb kitűnő táplálékul szolgál a romboló elemnek, mely ellen haszatalannak bizonyultak be az elővigyázati rendszabások s az oltás körüli fáradság. A községalakok sem mutatnak nagy kedvet az oltásbani segédkeznyújtásra; dieseretes kivétel illeti a h. k. szaldogvágyiakat és a koródiakat.

— **Rövid hírek.** Az istvántéri színház nem fog megnyitni, Ranisch aki az árverés alkalmával, a színházat megvette, nem kapott engedélyt a fölépítésre, illetőleg kijavíttatni, sőt a színház leromboltatása rendeltetett el. — Dr. Navratil eljegyezte Széher Mihály leányát, a bájos Jolán kisasszonyt. — A fülöp-szállási kegyetlenség miatt, melyet Kovács Sándor nevé egyéne lopási gyamu miatt hivatalos közegek követtek el, összevervén és ögő peesétviaszt csepegtetvén testére, ugy hogy ezek következtében a katonai szolgálatra képtelen lett, a honvédelmi miniszter fölhívására az igazságügyi miniszter bünyfenytő vizsgálatot rendelt el Bankus János esendbitos és Téthi pandurhadnagy ellen. — Spitzeder Adél a hírhedt müncheni „bankárnő”, ki eddig a müncheni vizsgálati fogházban volt letartóztatva, most, miután München „koleravészes”-nek lett kijelentve, a wasserburgi fogházba lett volna szállítandó büntetése kiállása végett. Az orvosok azonban müncheni hírek szerint kijelentették, hogy Spitzeder, ha fogházba vitetnék, könnyen örülése eshetnek; ennek folytán a továbbra is Münchenben fog hagvatni, hol mint beteg a fogházzal összekötött beteg-intézetben ápolatik.

— **Nemzeti színház.** Péntek, ápril 10. „Sziget a szárazon”. Vigjáték 1 fölvonásban. Ezt követi: „Házi gyögyász”. Vigjáték 1 fölvonásban. Végül: „Egyetlen leány”. Vigjáték 1 fölvonásban.

Táviratok.

Bécs, ápril 9. A „N. Fr. Pr.”-nek távirják Berlinből: Moltke hajlandó a hadsereg békelétszámát 384,000 emberrel elfogadni, és a kormány ilynemű javaslatát jóvá fogja hagyni.

Bécs, ápril 9. Bondy asszony gyilkosa a 19 éves Russ Hedvig személyében Thaja, melletti Waidhofenben elfogattott.

Páris, ápril 8. A „Presse” közlétesz egy az elnökségi titkárság által szerkesztett jegyzéket, melyben a septennatus, mint a köztársaság szervezésének szükségé fejtegettik, minthogy a septennatus maga a „köztársasági élők” czimét kizárja, és csak a köztársaság szervezésével lehetne azt véglegesen kiküiltani. — Hirszerint Chambord gróf Párisban van egy faubourg-st-germaini palotában elrejtve.

Közigazdaság.

Budapest, ápril 9.

A földtehermentesítési kötvényeknek új szelvényekkel leendő ellátása tárgyában a pénzügyminiszter által összehívott bizottság — melyben az igazságügyminiszterium is képviselve van — tanácskozásait Leeb An-

tal pénzügyminiszteri tanácsos elnöklete alatt f. kó 4-én kezdette meg.

Fontos hír. Törökországgal végre létesült a vasúti szerződés. Eszerint Magyarországnak nyolcz keleti csatlakozása volna biztosítva. Egy a Dunán az európai Duna-bizottság által; négy Románián, kettő Szerbián át s egy Törökországgal egyenesen. E nagy fontosságú conventió méltatására, illetőleg közelebbi ismertetésére vizsztatérünk legközelebb; most csak örömminket fejezzük ki sikerülte felett.

Ha mi jó gazdák volnánk — írja a „Szamos” — mi mindentől lehetne sok pénzt csinálnunk: azt mutatja az öt üveg szilvoriium, melyet városunkból 25 forintértadtak el Belgrádba. — F. I. polgár a világkiállításra küldött pár üveg 1845-ben főzött szilvapálinkát, hol az annyira megtetszett, hogy bár itezéje öt forintra volt értékelve; a megrendelést ugy tették, hogy „küldjenek belőle, a mennyit csak lehet.”

Az ország minden részéből, Győr, Szeged, Békerek, Ujvidék, Mitrovicz és Orsováról jelentik, hogy mindenütt jó meleg eső kezdődött meg. Ez első örvendetes esemény ez új évben. Ghyezy pénzügyminisztersége kedvezőbb omen mellett nem is indulhatott volna meg.

Szent-Pétervárott folyó évi június 13-án a rozsnövények és ezek művelése és földolgozására szánt eszközök kiállítását fog megnyitni. Bejelentési határidő ápril 13; a kiállítandó tárgyak beküldésének határideje május 27. A szállítási költségek a kiállítót terhelik. Bővebb fölvilágosítás a kiállítási bizottság elnöke, O. W. Loutkosky (Szent-Pétervár, Peosceiwede de Catharinan 37) ad.

A bekövetkezett eső amily áldásos a mező gazdaságra, ép oly ártalmas lehet a folyamok mentén levő lakosságra. A Tisza erősen emelkedik, s ha hinni lehet a „M. A.”-nak, Tokajnál 2° magasan áll, mig Orsovánál a Duna 9 láb 6 hüvelykre való magasbodását jelentik a „Lloyd”-nak. Jó volna ideje korán gondoskodni óvó rendszabályok hozataláról véss idejére.

Az új-pesti szeszfinomító gyár leszámoló bizottsága és a hitelezők közt az egység teljesen létrejött, s így a tömeggondnok Frank Antal a kereskedelmi és váltó törvényszékhez a zár feloldásáért folyamodott. Ezzel az egész ügy be van fejezve.

A tarnow-leluchowi vasut építését az osztrák kormány most már erőlyesen megkezdte; a munka kisebb vállalkozásoknak adatván: ki, a kormány minden szakaszra külön fölügyelőt nevezett ki. A zegestowi alagutnál mintegy 100 ember dolgozik s így remélhető, hogy eperjes-orlói vaspályánk, melynek forgalma eddig nevétségesen csekély, a csatlakozás megnyerésével kiszabadul siralmas helyzetéből.

A megyék domestikájára vonatkozólag a „Pesti Napló” egyik munkatársa következő életre való indítványt teszi. — Az állam közel 5 milliót ad jelenleg a megyéknek, leengedhetné ugyanez összeget — mint eddig terveztetett — a házi pénztár javára; csakhogy az állam nem 5, hanem sokkal több millióval kénytelen fölemelni az adókat. Minek egy irányban leszállítani, más irányban fölemelni az egyes adókat? Tartsa meg az állam amaz 5 milliót, annál kisebb mérvben lesz kénytelen fölemelni az adókat és utasítsa a megyéket, hogy gondoskodjanak önkormányzatuk költségeiről. — E megoldással elmölli az állam mindenesetre az egyenlőtlen részesítés flagrans hibáját, azonkívül egyenlő igazságot oszt városi s megyei municipiumok közt; a kisebb megyék pedig ha különállásuk terheit meg nem bírva, másokkal egyesülni kénysszerűlnek, nem fogják az államkincstárt okolhatni. És ha a törvényhozás egyuttal az önadóztatás föbb elveit s kormányi ellenőrzését, valamint a területi kikerekítés általános föltételeit gy eleve szabályozza, akkor — megvagyunk győződve — szilárd alapon és még 1875 elején életbe léphet a megyei domestica.

A gabona behozatal Orosországból folyvást tart, sőt emelkedik s a galicziai vaspályák alig győzik a nagy szállítványokat rendeltetésük helyére juttatni. A vevők nagyrészt magyarországi gőzmalnok, ugyszintén némely osztrák tartományok. A Károly-Lajos-pálya naponként harmincz-negyvenezer mázsát szállít s a brody-i és podwolontkai határállomások raktárai mégis mindig tele vannak, jelétül azon bőségnék, melyben Orosországból mindig újabb meg újabb készletek érkeznek. E rendkívüli gabnaforgalom javára válik az eddig oly gyér forgalommal bírt első magyar galicziai vasutnak is, mely p. a mult héten mintegy 50 ezernyi mázsa gabnát és lisztet szállított.

Orosországnak gabnakiviteléről érdekes adatokat közöl a N. Fr. Pr. Orosországnak szántóföldre 490 millió holdat tesz. Az 1862—64. évi statisztikai felvételek szerint elvetett 24,668,000 tsetwert ösi és 38,921 tsetwert nyári gabnanemű (egy tsetwert körülbelül 296 itczének felel meg); és termelt 113. millió ts. ösi s 151 millió s. tavaszi gabnanemű. Ebből kivitelre marad 38. millió ts. Azonban ezen mennyiségben soha sem vitétt ki gabna. 1871-ben midőn legnagyobb volt a kivitel 23. tsetwert vitétt külföldre. 1869-ben következő bevétele volt Orosországnak gabnaneműekből

	kivitétt	tsetwert	rubel
Nagybritanniába	6,231,728		51.398,391
Franciaországba	1,303,131		12.207,393
Olaszországba	247,325		3.136,128
Törökországba	403,478		4.027,834

Az idei kivitel valószínűleg még sokkal nagyobb lesz különösen Magyarország felé a vasúti tarifák mérséklése és a behozatali gabnavámok megszüntetése folytán. Legalább a magyar, északra futó vasutak üzletnövekvése ezt látszik igazolni.

A budapesti gabna- és érték tőzsdéről. Ápril 9. Gabnában kínálat hiánya miatt nem volt forgalom; a tőzsdét a külföldi piacokról érkezett tudósítások igen lehagolták, utóbb azonban a hangulat kissé kedvezőbbre fordult. Eladattak: m. hitel 144—146, anglo 31, földhite. 57.60, takaréék és hitel 50.25. munic. 28.50, orsz. központi 73, egyleti bank 37.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.
Segéd szerkesztő: Dr. Kakuay Gyula.

